

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยและพัฒนา “เครือข่าย นวัตกรรมการเรียนรู้ทักษะชีวิต – ครอบครัวศึกษา เรื่อง การเสริมสร้าง ความสัมพันธ์และความเข้มแข็งในครอบครัว” ระยะที่ 2

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการณ์ด้านเด็กกับครอบครัว พัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตด้านครอบครัวศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพการณ์พื้นที่ รวมถึงกลไกการบริหารจัดการและปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ที่เอื้อต่อการจัด ชุดกิจกรรมครอบครัวศึกษา โดยเน้นความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน พัฒนากลไกการบริหารจัดการ“เครือข่าย นวัตกรรมเรียนรู้ทักษะชีวิต – ครอบครัวศึกษา” โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน และ เพื่อเผยแพร่ขยายผล การพัฒนาและการใช้ชุดกิจกรรมครอบครัวศึกษา ในรูปแบบของความร่วมมือแก่โรงเรียน บ้าน ชุมชน ในโรงเรียนเครือข่ายจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยและพัฒนาสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพการณ์ด้านเด็กกับครอบครัว 5 ด้านคือ ด้านสัมพันธภาพกับลูก วิธีการเลี้ยงดูการส่งเสริมการเรียนรู้ การสื่อสาร และใช้เวลาาร่วมกัน พบว่า ด้านสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการศึกษาเปรียบเทียบสภาพการณ์ด้านการดูแลเด็กหลังการใช้ชุดกิจกรรม พบแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นในทุกด้าน คือการเลี้ยงดู ตามด้วย การใช้เวลาาร่วมกัน การส่งเสริมสัมพันธภาพ การสื่อสาร และการส่งเสริมการเรียนรู้ ตามลำดับ

พัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตด้านครอบครัวศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพการณ์พื้นที่ การร่วมมือกันของครุณักวิจัย เด็กนักวิจัยพ่อแม่และชุมชนนักวิจัยร่วมกันพัฒนาออกแบบชุดกิจกรรม ทดลองใช้ด้วยกลไกของเครือข่าย การอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างการพัฒนา และหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม

พัฒนากลไกการบริหารจัดการ“เครือข่าย นวัตกรรมเรียนรู้ทักษะชีวิต – ครอบครัวศึกษา” เป็นการพัฒนาที่เปิดให้นักวิจัยมีทางเลือกในการร่วมเครือข่ายโดยสามารถจัดกลุ่มได้เป็น ๓ ประเภท (๑) เครือข่ายในภาพรวมทั้ง ๒๖ โรงเรียน ซึ่งมีกิจกรรมหลักที่นักวิจัยจะได้เรียนรู้และทำความเข้าใจร่วมกันในภาพรวม (๒) เครือข่ายแยกตามระดับการศึกษา โดยจัดเป็นระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมร่วมกับอนุบาลศึกษา (๓) เครือข่ายแบ่งตามพื้นที่ที่โรงเรียนมีความใกล้ชิดและสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยเป็นเครือข่ายสังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา และเครือข่ายสังกัดจังหวัดชลบุรี เครือข่ายทั้ง ๓ ระบบ นักวิจัยหลักของโครงการเป็นผู้ประสานเชื่อมโยงในการจัดการขับเคลื่อน

องค์ความรู้ เพื่อเผยแพร่ขยายผล การพัฒนาและการใช้ชุดกิจกรรมครอบครัวศึกษา องค์ความรู้ “การพัฒนาทักษะชีวิต ครอบครัวศึกษา (SCE)” ประกอบด้วย 1. การสำรวจสภาพการณ์ (Survey) เป็นการเรียนรู้สภาพการณ์จริงของครอบครัวและเด็ก 2.การสร้างสรรคกิจกรรม (Create Activities) เพื่อตอบโจทย์ หรือแก้ไขปัญหา โดยเด็กนักเรียน และพ่อแม่เพื่อให้มีชุดกิจกรรม ที่ได้จากความร่วมมือของครู เด็ก พ่อแม่ และชุมชน 3. เสริมพลังครอบครัว (Empower Family Strength) เป็นวงจรที่จะเสริมพลังครอบครัว ผู้ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน

ABSTRACT**Life Skill Innovator Networks on the Promotion of Relationships and Strength
in the Family: A Family Study (Stage 2)**

The main objectives of this study were to survey the general circumstances of children and their families, to train teachers on teaching-learning management about life skills accordingly to area circumstances, to develop a network administration mechanism, a research supporting system and the administration of the life skill innovations, and to coordinate and support a research project conducted in Chachoengsao and Chonburi.

The findings can be summarized as follows:

Based on 5 circumstances of the children and their families, namely, their relationships, child rearing techniques, learning supporting, mutual communication and time sharing, it was found that their relationships had the highest mean while learning supporting had the lowest mean. After using learning activity sets, it was found that there was an increasing trend of means in all circumstances starting in descending order from child rearing techniques, time sharing, their relationships, mutual communication, and learning supporting.

A number of teachers could be successfully trained on teaching-learning management about life skills accordingly to area circumstances. They were also trained to work cooperatively with teacher-researchers, student-researchers, students' parents and community-researchers to develop their learning activity sets by a network administration mechanism, seminars, exchanging of their knowledge during and after the experimentation.

The life skill innovator networks could be grouped into 3 types, namely, (1) the whole network, the 26 schools where main activities were held for the researchers to learn and understand the whole concepts together, (2) the education-based networks, the ones in secondary, elementary and kindergarten schools, and (3) the area-based networks, the near-by and easy to access ones in Chachoengsao and Chonburi. The main researchers of this research project were the cooperators of all the networks to enforce the activities.

It revealed that the body of knowledge resulted from this study was disseminated to the public in 3 main aspects, namely, (1) the surveying of general circumstances on children and their families, (2) the creation of activities by the students, their parents and communities to solve their problems, and (3) the empowerment of family strength which would, in a circle, support the power of the families to the communities and the educational and local government organizations.